

**«ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΥ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ
(RED FLAGS)
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ / ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΑΝΤΙ-
ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ»**

Εισηγητής:

Χ.ΚΟΥΚΑΚΗΣ

Ειδικός Επιθεωρητής Γ.Ε.Δ.Δ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ – ΣΚΟΠΟΣ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ

- Έννοια Δείκτη Διαφθοράς/Απάτης (Red Flag)
- Προφίλ αυτουργού διαφθοράς
- Δείκτες Απάτης (Οργανωσιακοί, Management)
- Μορφές Απάτης & Δείκτες Δημ.Συμβάσεων
- Δείκτες Εντοπισμού Πλαστών εγγράφων
- Διαχείριση καταγγελιών
- Ελληνική νομοθεσία προστασίας καταγγελλόντων
- Παθογένειες συστήματος υποδοχής καταγγελιών σε εθνικό επίπεδο

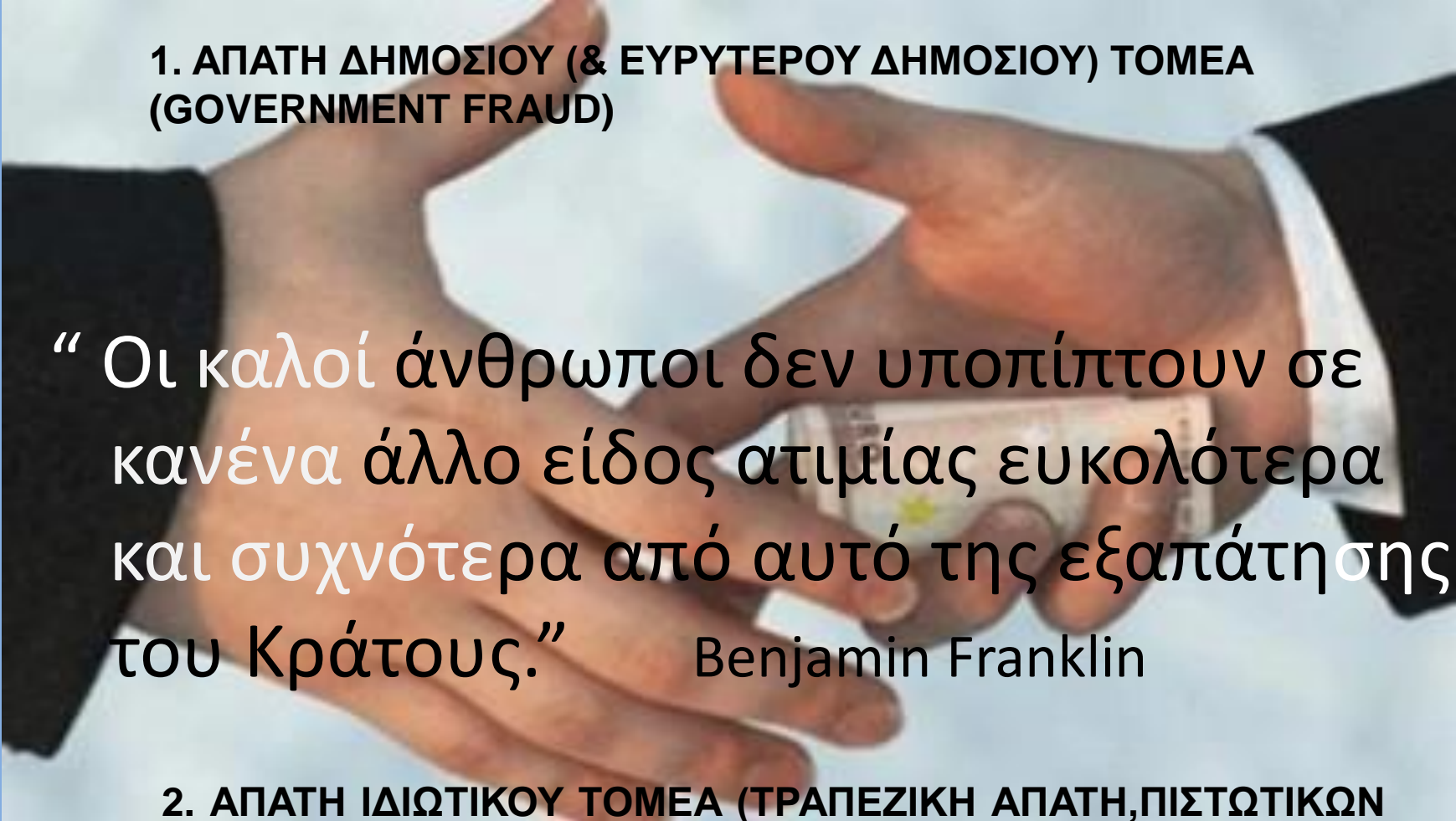

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ – ΣΚΟΠΟΣ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ

- Σκοπείται:
- Εξοικείωση υπαλλήλων με έννοια και αίτια απάτης
- Να μάθουν να αναγνωρίζουν/αξιολογούν δείκτες
- Να γνωρίσουν τρόπους χειρισμού πληροφοριοδοτών
- Να γνωρίσουν το νομικό πλαίσιο προστασίας τους (ποινικό και πειθαρχικό δίκαιο)

ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΠΑΤΗΣ

1. ΑΠΑΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (& ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ) ΤΟΜΕΑ (GOVERNMENT FRAUD)

“Οι καλοί άνθρωποι δεν υποπίπτουν σε κανένα άλλο είδος ατιμίας ευκολότερα και συχνότερα από αυτό της εξαπάτησης του Κράτους.” Benjamin Franklin

2. ΑΠΑΤΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΑΠΑΤΗ, ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ, ΝΙΓΗΡΙΑΝΗ ΑΠΑΤΗ, ΚΛΟΠΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ, ΤΥΠΟΥ “CAROUSEL” ΚΛΠ)

Ορισμός «Ομπρέλα» για την Απάτη

- «Κάθε είδους μέσο που η ανθρώπινη εφευρετικότητα μπορεί να επινοήσει και στο οποίο καταφεύγει ένα άτομο προκειμένου να αποκτήσει ένα πλεονέκτημα σε βάρος διά της διαστρέβλωσης ή απόκρυψης της αλήθειας που περιλαμβάνει κάθε κόλπο, απατηλό μέσο, αιφνιδιασμό ή αποδιοργανωτική κίνηση και κάθε μη νόμιμο τρόπο με τον οποίο κάποιος άλλος παραπλανάται»

Υπάρχει μια λεπτή κόκκινη γραμμή (διαφορά) μεταξύ ΑΠΑΤΗΣ & ΛΑΘΟΥΣ.....

ΑΥΤΗ Η ΓΡΑΜΜΗ ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΟΘΕΣΗ!

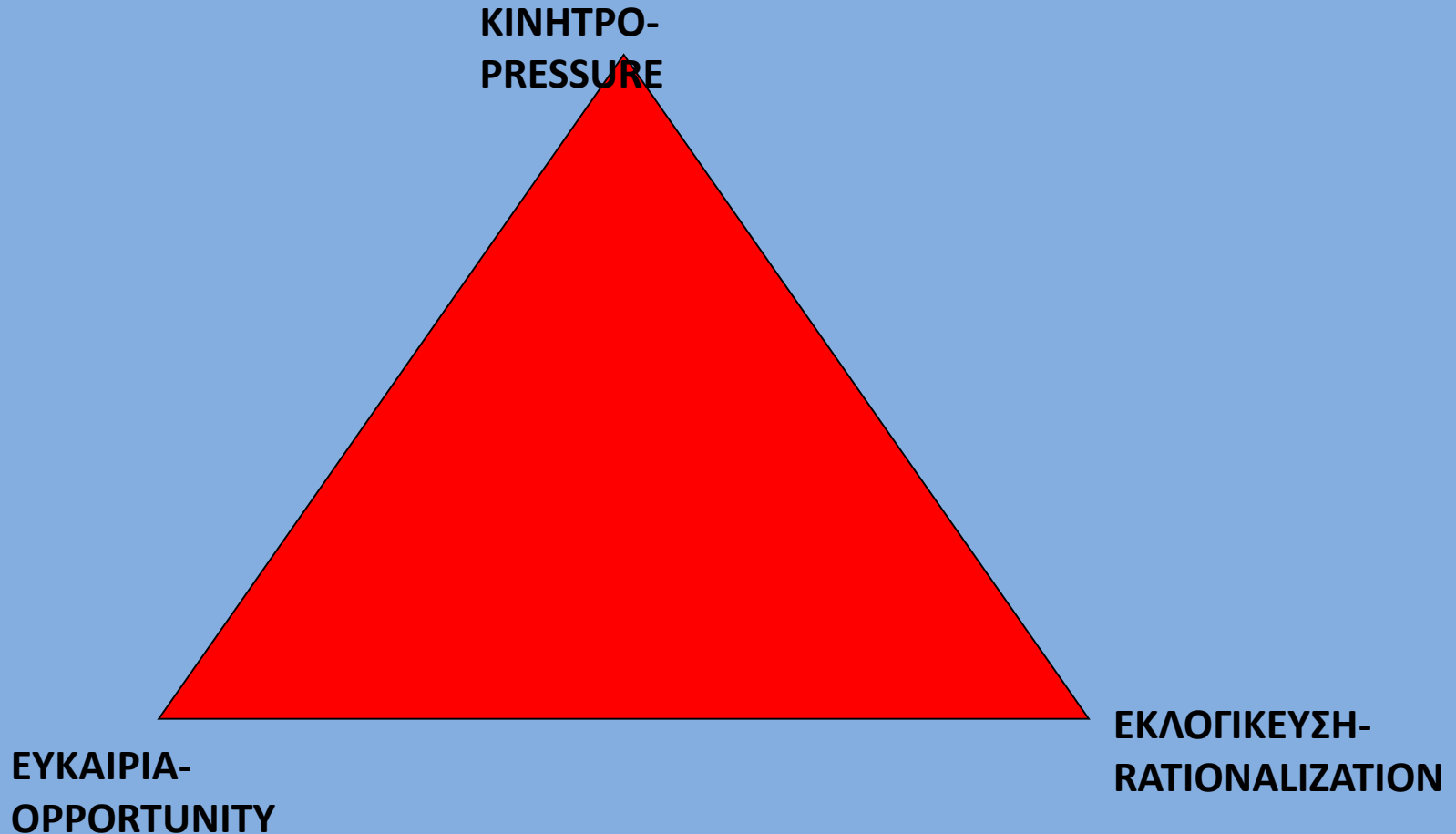

Οι τρεις πυλώνες που περιλαμβάνει η έννοια της Απάτης

- Κακή χρήση ή/και Κατάχρηση Περιουσιακών Στοιχείων του Δημοσίου (Asset Misappropriation)
 - Παράνομη χρήση υλικών, οχημάτων του δημοσίου για αλλότριο σκοπό)
- Διαφθορά (Corruption)
 - Υπηρεσιακά Εγκλήματα του Ελλ.Π.Κ: Δωροδοκία, υπεξαίρεση κλπ)
- Απατηλές Αναφορές & Δηλώσεις (Fraudulent Statements and Reporting- “Cooking of Books”)
 - «Πείραγμα» οικονομικών /λογιστικών καταστάσεων

...ΑΡΑ Η ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΕΜΠΕΡΙΕΧΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Λόγοι διαφθοράς - Το τρίγωνο της Διαφθοράς/Απάτης

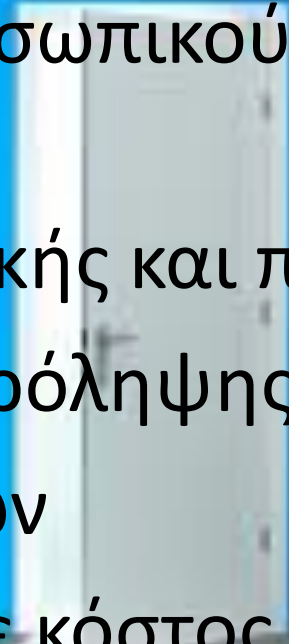

Τα 4 είδη Κινήτρων που οδηγούν σε διαφθορά

- Οικονομικά
- Πάθη (τζόγος, ναρκωτικά, ποτό, γυναίκες, ροπή προς ακολασία)
- Σχετικά με την εργασία (προαγωγή, «καλό» διδακτορικό
- Άλλα κίνητρα

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ....ΔΙΑΦΘΟΡΑ/ΑΠΑΤΗ

- Έλλειψη ή ανεπάρκεια εσωτερικών ελέγχων
- Έλλειψη εκπαίδευσης προσωπικού (και εκπαίδευσης στην απάτη)
- Απουσία δίωξης (πειθαρχικής και ποινικής)
- Έλλειψη Προγράμματος Πρόληψης Απάτης
- Φτωχό περιβάλλον ελέγχων
- «Πιάσιμο στόχων» με κάθε κόστος

Κοινές δικαιολογίες-ΕΚΛΟΓΙΚΕΥΣΗ

- Αυτοί μου χρωστάν, όχι εγώ σε αυτούς
 - Είναι απλώς ένα δάνειο. Θα τα επιστρέψω
Αμέσως
 - Δεν πειράζω κανέναν
 - Το μόνο που θέλω είναι να ξεφορτωθώ αυτό το βάρος και μετά όλα καλά.....
- Ενώ κρίνουμε τους εαυτούς μας βάσει προθέσεων, κρίνουμε τους άλλους βάσει πράξεων....

Προφίλ αυτουργών διαφθοράς

- Έγγαμοι
- Ενεργά μέλη Εκκλησίας
- Με παιδιά
- Καλή μόρφωση
- Παραβάτες για πρώτη φορά
- Καλοί υπάλληλοι
- Όχι εμφανείς καταχρήσεις (π.χ. αλκοόλ)

...όπως δηλ. η πλειονότητα των ανθρώπων

Για να βρεις την Απάτη: Σκέψου ως Απατεώνας

-Σκεπτικιστική Διάθεση

-Διερευνητικό Μυαλό

(ανήσυχο πνεύμα που θέτει συνέχεια ερωτήσεις
και «ψάχνεται» με γόνιμο τρόπο)

- Επικεντρώσου σε εξαιρέσεις, παραξενιές και «καθιερωμένες πρακτικές» («έτσι το κάναμε πάντα»)
- Απάτη και Βλακεία μπορεί να φαίνονται εξωτερικά ακριβώς τα ίδια
- Μαθαίνεις να την αναγνωρίζεις, κυρίως από εμπειρία – όχι από τα βιβλία

Τι είναι Δείκτης Διαφθοράς ή «Κόκκινη Σημαία» διαφθοράς

- «Κόκκινη Σημαία» είναι ένα σύνολο περιστάσεων που είναι ασυνήθιστες στη φύση τους ή διαφέρουν από τις κανονικές δραστηριότητες
- Είναι ένα σημάδι ότι κάτι ευρίσκεται πέρα και έξω από τα συνηθισμένα και ότι πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω.
- Δεν καταδεικνύει ενοχή ή αθωότητα

**ΠΡΟΣΟΧΗ.....κάποιες
φορές ένα ΛΑΘΟΣ είναι
απλά ένα ΛΑΘΟΣ**

Λογιστικό Πρότυπο (Statement of Auditing Standards-SAS No 99) - Αξιολόγηση της Απάτης σε Ελέγχους Οικονομικών Καταστάσεων-

- Το Αμερικανικό Ινστιτούτο των Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ορκωτών Λογιστών) του Δημοσίου έχει καθιερώσει το Πρότυπο που υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα της ανίχνευσης της απάτης, καθώς απαιτεί από τον ελεγκτή να λάβει υπόψη του (υπολογίσει) τον κίνδυνο απώλειας ή κακοδιαχείρισης περιουσιακών στοιχείων που οφείλεται σε απάτη και παρέχει στους ελεγκτές επιχειρησιακή καθοδήγηση για τον εντοπισμό ενδεχόμενης απάτης κατά τον έλεγχο οικονομικών καταστάσεων.
- Η ικανότητα να αναγνωρίζει κανείς τους δείκτες απάτης είναι απαραίτητη όχι μόνο για τους ελεγκτές του Δημοσίου, αλλά και για οποιονδήποτε διαχειριστή ή ελεγκτή του Δημοσίου όπου η δυνατότητα για εμφάνιση απάτης είναι πιθανή.

- ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΑΤΗΣ
 - ΓΕΝΙΚΟΙ
 - ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
 - MANAGEMENT
 - ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Γενικοί Δείκτες πιθανής Διαφθοράς

- -Αρμόδιοι υπάλληλοι (προμηθειών, ταμείου κλπ) διάγουν πολυτελή βίο που προφανώς υπερβαίνει τις οικονομικές δυνατότητές τους
- Αρμόδιοι υπάλληλοι αναθετουσών αρχών ή κρίσιμων τομέων (ταμείου, προμηθειών, οικονομικών υπηρεσιών, διαχειριστών υλικού) που υπηρετούν στην ίδια θέση επί σειρά ετών, χωρίς να έχουν μετακινηθεί ποτέ
- Άρνηση των ανωτέρω να μετακινηθούν σε άλλο τομέα ακόμη και όταν αναβαθμίζονται (π.χ. προάγονται σε Δ/ντές)
- Υπάλληλοι κρίσιμων πόστων (π.χ. ταμίες, διαχειριστές) δεν απουσιάζουν ποτέ σε άδεια

Γενικοί Δείκτες πιθανής Διαφθοράς

- Έλλειψη πολιτικών για ηθικές επιχειρηματικές πρακτικές που να περιλαμβάνουν εκπαίδευση υπαλλήλων στην εξάλειψη της δωροδοκίας που απαιτείται τόσο για τους δημόσιους υπαλλήλους αλλά και για τους υπαλλήλους των εργολάβων .
- Έλλειψη ενισχυμένου νομικού πλαισίου των πολιτικών προμηθειών του Δημοσίου, αναφορικά με τη **σύγκρουση συμφερόντων** ή την **αποδοχή δώρων**.
- Έλλειψη εσωτερικών ελέγχων σε λειτουργίες-«κλειδιά», όπως οι προμήθειες, οι διαδικασίες παραλαβών των παραδοτέων συμβάσεων καθώς και της ασφαλούς αποθήκευσης.
- Έλλειψη διαχωρισμού καθηκόντων στις κρίσιμες υπηρεσιακές μονάδες, π.χ. διεύθυνση προμηθειών, λογιστήριο, ταμείο. Επίσης, οι υπηρετούντες υπάλληλοι πρέπει να εναλλάσσονται ανά τακτά διαστήματα, προκειμένου να αποφεύγεται η απόκτηση οικειότητας με συγκεκριμένους προμηθευτές.
- - Διαπίστωση ότι υπάλληλοι προμηθειών ή αναθετουσών αρχών παρεμβαίνουν σε καθιερωμένες διαδικασίες προμηθειών

Γενικοί Δείκτες πιθανής Διαφθοράς

- Μη ύπαρξη θεσμοθετημένων διαδικασιών σύναψης συμβάσεων που να διασφαλίζουν την τήρηση των αρχών ανταγωνισμού όπως π.χ:
- έλλειψη ανταγωνιστικών διαδικασιών
- ελλιπής τεκμηρίωση αναθέσεων συμβάσεων-υπεργολαβιών, ειδικά των απευθείας αναθέσεων
- έλλειψη ή ανεπάρκεια ανάλυσης κόστους/οφέλους των γενόμενων αναθέσεων
- μη ανάθεση - για αδιευκρίνιστα αίτια - εργολαβιών στους μειοδότες (χαμηλότερη προσφορά)

Γενικοί Δείκτες πιθανής Διαφθοράς

- Υψηλή αντικατάσταση προσωπικού σε κρίσιμα πόστα
- Κρίσιμα ηλεκτρονικά ή φυσικά αρχεία λείπουν ή είναι κατεστραμμένα
- -Φωτοαντίγραφα παραστατικών/εγγράφων που είναι διαθέσιμα αντί για τα πρωτότυπα ή είναι χαμηλής ποιότητας, δυσδιάκριτα
- -Ανεπίσημα ηλεκτρονικά ή φυσικά αρχεία που τηρούνται από το Φορέα αντί των επίσημων
- -Περισσότερες επίσημες σφραγίδες της Υπηρεσίας στην κατοχή περισσοτέρων, ενώ προβλέπεται μόνο μία
- Κωδικός ηλεκτρονικής πιστοποίησης χρήστη για καταχώρηση δεδομένων διαθέσιμος σε περισσότερους υπαλλήλους, πλην του μοναδικού πιστοποιηθέντος).

Γενικοί Δείκτες πιθανής Διαφθοράς

- -Μη συνεπής τήρηση ηλεκτρονικού ή φυσικού πρωτοκόλλου υπηρεσίας ή εγγραφές για «κράτημα» κενών αριθμών πρωτοκόλλου
- -Εγγραφές στο πρωτόκολλο της Υπηρεσίας που καταδεικνύουν ασυνήθιστη οικειότητα σε πελάτες-πολίτες-ιδιώτες

Γενικοί Δείκτες

- Ανεξήγητες καθυστερήσεις προσκόμισης εγγράφων που έχουν ζητηθεί από εσωτερικό/εξωτερικό ελεγκτή.
- -Στοιχεία υπολογιστικά/οικονομικά που ενώ προκύπτουν από τα ηλεκτρονικά αρχεία, εντούτοις δεν μπορούν να υποστηριχθούν από φυσικά αρχεία Υπηρεσίας.
- -Κομβικό προσωπικό μη ικανό / επαρκές / κατάλληλο για την εκτέλεση των ανατεθειμένων σε αυτό καθηκόντων, χωρίς κατάλληλη εκπαίδευση στο αντικείμενο
- Έλλειψη μηχανοργάνωσης Υπηρεσίας,
- Έλλειψη δι-επαφής περισσότερων συστημάτων μεταξύ τους (π.χ. ηλ.σύστημα παρακολούθησης συναλλαγών με το αντίστοιχο ηλ. Σύστημα αποθήκης (εισαγωγών-εξαγωγών στοιχείων)

Δείκτες Απάτης ως προς το Management (Διοίκηση Οργανισμού)

- Απουσία κατάλληλης στάσης της Διοίκησης σχετικά με τη σημαντικότητα του εσωτερικού ελέγχου.
- Έλλειψη πολιτικών και διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου και έλλειψη Κώδικα ηθικής δεοντολογίας, Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας.
- Μη επικοινωνία της ως άνω στάσης από τη Διοίκηση προς το προσωπικό της.
- Η Διοίκηση του Οργανισμού υπόκειται σε λιγότερο αυστηρούς κανόνες ,κανονισμούς ή εσωτερικούς ελέγχους σε σχέση με τους λοιπούς υπαλλήλους της οργάνωσης (δηλ. «άλλα μέτρα και άλλα σταθμά»)

Δείκτες Απάτης ως προς το Management (Διοίκηση Οργανισμού)

- -Μη αποκάλυψη στις αρμόδιες Αρχές των μη συμμορφώσεων με τη νομοθεσία ή σημαντικών παραβιάσεων δημοσίων συμβάσεων ή όρων επιχορηγήσεων που έχουν υποπέσει στην αντίληψη της Διοίκησης του Φορέα.
- -Εντολές προς υφισταμένους να εκτελούν καθήκοντα ή εργασίες που υπερβαίνουν τη διοίκηση του οργανισμού ή τους εσωτερικούς ελέγχους (υπερσκελίζουν) ή ασυλία συγκεκριμένων προσώπων σε σχέση με τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου.
- -Συχνή κατάχρηση ή ακατάλληλη χρήση όρων σε έγγραφα/φακέλου που περιορίζουν πρόσβαση προσωπικού, όπως «αποκλειστική χρήση της Νομικής Υπηρεσίας» ή «Για Υπηρεσιακή Χρήση μόνο», ή «Απόρρητο» ή «Εμπιστευτικό» άνευ ωστόσο αποχρώντος λόγου.

Δείκτες ως προς τις συμβάσεις παροχής Υπηρεσιών (και Συμβούλων)

- -Υπαρξη Συμβάσεων που δεν είναι επίσημα υπογεγραμμένες/χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση.
- - Επίσημες συμβάσεις ασαφείς – γενικόλογες ως προς τις περιγραφές των παρεχόμενων υπηρεσιών και ελλιπής τεκμηρίωση ως προς απαιτούμενα παραστατικά-δικαιολογητικά απόδειξης των εν λόγω δαπανών (τιμολόγια, αναφορές ταξιδίων κλπ).
- -Οι πληρωθείσες υπηρεσίες καταχωρίστηκαν σε ασυνήθιστους λογαριασμούς ή κέντρα κόστους.

Δείκτες ως προς τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών ή εργασίας (1)

Πιθανές ενδείξεις καταχρηστικής χρέωσης (εργατωρών) στο Πρόγραμμα:

- -Ασύμμετρο (υπερβολικό) ποσοστό εργαζομένων εμφανίζονται να εκτελούν υπερωριακή απασχόληση σε συνεχή βάση, εν συγκρίσει με τα ιστορικά στοιχεία του Οργανισμού και την τρέχουσα υπό φυσιολογικές συνθήκες ροή εργασίας.
- -Οι ίδιοι συνεχώς υπάλληλοι εμφανίζονται να εκτελούν υπερωριακή εργασία ή να τους καταβάλλεται αποζημίωση για πρόσθετη απασχόληση

Δείκτες ως προς τις συμβάσεις παροχής εργασίας/απασχόληση (2)

- - Δημόσιος φορέας ή συγκεκριμένοι υπάλληλοι αυτού εμφανίζονται συστηματικά να εξαντλούν το σύνολο (πλαφονάρουν) ή οριακά το σύνολο των διατιθέμενων πιστώσεων ή του πλαφόν των διατιθέμενων ωρών (απασχόλησης ή υπερωρίας)
- -Οι πρόσθετες αποζημιώσεις δεν εμφανίζονται στα εκκαθαριστικά της εφορίας των δικαιούχων
- -Σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ του τί δηλώνουν οι υπάλληλοι αναφορικά με το πραγματικό έργο που εκτελούν ή που εποπτεύονται για να εκτελούν και στις καταγραφές των καρτών ωροσήμενσης εργασίας (ή ηλεκτρονικές κάρτες ή «σεντόνια» ωροσήμενσης)

Δείκτες αναφορικά με την επιλεξιμότητα των δαπανών (ΕΣΠΑ)

- Διεκδίκηση πληρωμής από τον εργολάβο έναντι του Δημοσίου για δαπάνες, μη επιλέξιμες (λόγω φύσης εκτός περιόδου επιλεξιμότητας)
- -Αδικοιολόγητη επί μακρόν μη συμμόρφωση επιβλέπουσας υπηρεσίας με οδηγίες Διαχειριστικών Αρχών ΕΣΠΑ, αναφορικά με τη θεώρηση δαπανών ως επιλεξιμών ή μη
- -Διαπίστωση ότι υπάρχουν μη επιλέξιμες δαπάνες που (συνεχώς) θεωρούνται επιλέξιμες και άρα «περνούν» τον έλεγχο, κατόπιν αμοιβαίας συμφωνίας μεταξύ αναδόχου και επιβλέπουσας Υπηρεσίας (δηλ. μη επιλέξιμες δαπάνες κατά την υποβολή τους «μεταμφιέζονται» ή συνυποβάλλονται με άλλες επιλέξιμες).

Δείκτες που ευνοούν ή καταδεικνύουν πιθανές Δωροδοκίες / Μίζες από αναδόχους

- -Έγγραφα ή παραστατικά που καταδεικνύουν πιθανές πληρωμές προμηθειών, διασκεδάσεων, ταξιδίων, ακριβών δώρων ή δανείων (που ουδέποτε επεστράφησαν) σε υπαλλήλους προμηθειών ή σε κυβερνητικούς αξιωματούχους
- -Ενδείξεις πιθανών μη κανονικών πληρωμών και συμβασιοποιήσεων ή αναθέσεων όπως π.χ. αιφνίδιες/αναιτιολόγητες αλλαγές εντολών επιβλέπουσας υπηρεσίας/προισταμένης αρχής, τροποποιήσεις σύμβασης (αλλαγές παραδοτέων, προδιαγραφών κλπ) ή άλλες φαβοριτιστικές συμπεριφορές προς όφελος του εκάστοτε εργολάβου

Δείκτες που ευνοούν ή καταδεικνύουν πιθανές Δωροδοκίες / Μίζες από αναδόχους

- Εξοπλισμός που αν και φαίνεται ως ως παραδοτέοστην προμήθεια , δεν δύναται να εντοπισθεί κατά τον έλεγχο υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου της προμήθειας.
- Περιγραφή στη σύμβαση υπηρεσιών, οι οποίες δεν είναι δυνατό να προσδιορισθούν κατά την εκτέλεση/υλοποίηση.Αυτό γίνεται συνήθως σε τεχνοκρατικές συμβάσεις, όπως για παράδειγμα υπηρεσίες πληροφορικής που δεν είναι κατανοητό σε όλους εύκολα και οι ορισμοί μπορεί κατ'αρχήν να εμφανίζονται ως εξαιρετικά σύνθετοι, αλλά να μη λένε τίποτα ουσιώδες.

Ακατάλληλες χρεώσεις που λαμβάνουν χώρα κατά την πρόοδο των πληρωμών

- -Αργοπορία ή καθόλου πληρωμές προς προμηθευτές, υπαλλήλους ή δημόσιους οργανισμούς (ασφ.ταμεία, ΟΚΩ κλπ)
- -Διεκδίκηση πληρωμών από τον ανάδοχο έναντι του Δημοσίου οι οποίες δεν προέκυψαν από τη σύμβαση (άσχετες με τη σύμβαση)
- -Έλλειψη βούλησης, αμέλεια ή έλλειψη υποστήριξης για υπολογισμό κομβικών δεδομένων, όπως π.χ. κόστος μη παρασχεθεισών εργασιών, ρεαλιστικοί υπολογισμοί ολοκλήρωσης έργου ή παράδοσης υλικών κλπ
- -Μικρή ή ανύπαρκτη πρόοδος εργασιών παρά το γεγονός ότι σημαντικά κόστη χρεώθηκαν και διεκδικούνται από το Δημόσιο και οι συμβατικές προθεσμίες παραδόσεων παραβιάστηκαν προ πολλού, ενώ μέχρι το χρονικό σημείο εκείνο έπρεπε να έχει συντελεστεί σημαντική πρόοδος.
- Ολιγωρία επιβλέπουσας υπηρεσίας να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες με συνέπεια το δημόσιο να πληρώνει τόκους υπερημερίας ή αποζημιώσεις

Ακατάλληλες χρεώσεις που λαμβάνουν χώρα κατά την πρόοδο των πληρωμών

- -Οι έλεγχοι καταδεικνύουν ότι υπάρχουν θέματα «ανοικτά» κατά τη συνέχιση των εργασιών (ενώ φέρεται το έργο περαιωμένο) και ότι υπάρχει ανάγκη συμπληρωματικών εργασιών ή επανάληψης εργασιών
- -Ζητείται αδικαιολόγητα μεγάλη πίστωση χρόνου για προσκόμιση εγγράφων, μελετών κλπ από την πλευρά του αναδόχου, τα οποία έπρεπε να είναι ήδη έτοιμα.
- -Μελέτες ή χρονοδιαγράμματα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό κόστους (χρέωση) ή προόδου των εργασιών μη νομίμως εγκεκριμένα ή μη εγκεκριμένα ή πρόχειρα που διαφέρουν από τις προβλεπόμενες διαδικασίες και/ή δεν παρέχουν επαρκή τεκμηρίωση.

Προσλήψεις συμβασιούχων

- -Μη δημοσίευση των διακηρύξεων για ζήτηση νέου προσωπικού
- -Ύπαρξη βιογραφικών που είναι άσχετα με το έργο που κλήθηκαν να εκτελέσουν οι αντίστοιχοι συμβασιούχοι υπάλληλοι ή τα προσόντα δεν συνάδουν με τα απαιτούμενα προσόντα της προκήρυξης ή της σύμβασης
- -Μη τήρηση της νομιμότητας προσλήψεων (π.χ. μη ύπαρξη αποφάσεων ΠΥΣ, μη έκδοση αποφάσεων από τα όργανα σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό υπηρεσίας κλπ)
- -Πάντοτε ή στην πλειονότητα των περιπτώσεων και σε όλα τα πόστα, εμφανίζονται οι απασχολούμενοι να «πλαφονάρουν» όσο αφορά τις ώρες που απαιτούνται να εργάζονται και ως εκ τούτου να λαμβάνουν πλήρη αποζημίωση. Εξαίρεση αποτελεί περίπτωση εργαζομένου που δεν δούλεψε στο συμβατικό πλαφόν των ωρών και δεν αποζημιώθηκε πλήρως.

- **ΑΠΑΤΗ ΣΤΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ
ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ**

- Κοινές και επανειλημμένως εμφανιζόμενες μορφές απάτης (fraud schemes) και οι σχετικοί δείκτες απάτης ή «κόκκινες σημαίες» (red flags)

Διαφθορά – Δωροδοκίες & «Μίζες»

► Χορήγηση ή λήψη ενός «πράγματος αξίας» για να επηρεαστεί επίσημη πράξη ή επιχειρηματική απόφαση. («πράγμα αξίας» όχι απαραίτητα χρήματα, και συχνά δεν είναι)

Πληρωμές διαφθοράς

Οιοδήποτε από όφελος με πρόθεση να επηρεάσει τον λήπτη μπορεί να αποτελεί δωροδοκία.

ΠΡΟ ΤΗΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ (... «ΚΑΠΑΡΟ»)

«Πράγματα αξίας» : αγορές με υπερτίμηση (π.χ. πληρωμή 500.000 ευρώ για διαμέρισμα αξίας 200.000 ευρώ), δωρεάν χρήση διαμερίσματος ή μίσθωση με μειωμένο μίσθωμα, δωρεάν χρήση μισθωμένου αυτοκινήτου, πληρωμές μετρητών, πληρωμή ψευδών «τελών ή προμηθειών» με επιταγή ή τραπεζική μεταφορά.

Επιρροή διαφθοράς

- ▶ Στον τομέα των συμβάσεων και των προμηθειών συχνά εκφράζεται ως:
 - ακατάλληλη επιλογή, όπως αδικαιολόγητη αγορά από μία μοναδική πηγή (πολλαπλές αναθέσεις κάτω από το κατώτατο όριο για τις κρατικές προμήθειες),
 - αδικαιολόγητα υψηλές τιμές,
 - υπερβολική ποσότητα αγορών,
 - αποδοχή χαμηλής ποιότητας και καθυστερημένη παράδοση ή καθόλου παράδοση.

Δείκτες Απάτης για Δωροδοκίες/μίζες

► Ανεξήγητα ευνοϊκή αντιμετώπιση ενός αντισυμβαλλομένου από έναν αρμόδιο για τις συμβάσεις υπάλληλο κατά τη διάρκεια ενός χρονικού διαστήματος.

Άλλες «κόκκινες σημαίες»:

- στενές κοινωνικές σχέσεις μεταξύ ενός αρμόδιου για τις συμβάσεις υπαλλήλου και ενός παρόχου υπηρεσιών ή προμηθευτή προϊόντων·
- ανεξήγητη ή ξαφνική βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του αρμόδιου για τις συμβάσεις υπαλλήλου·
- ο αρμόδιος για τις συμβάσεις υπάλληλος έχει μια κρυφή εξωτερική επιχείρηση·
- ο αντισυμβαλλόμενος έχει στον κλάδο τη φήμη ότι πληρώνει μίζες·

Δείκτες Απάτης για Δωροδοκίες/μίζες (2)

- Ατεκμηρίωτες ή συχνές αλλαγές στις συμβάσεις, βάσει των οποίων αυξάνεται το χρηματικό ποσό της σύμβασης.

Κρυφή σύγκρουση συμφερόντων

- Ένας υπάλληλος της αναθέτουσας αρχής έχει κρυφό οικονομικό συμφέρον σε σχέση με μια σύμβαση ή έναν αντισυμβαλλόμενο.
- Ένας υπάλληλος μπορεί π.χ. να ελέγχει κρυφά έναν προμηθευτή ή έναν αντισυμβαλλόμενο, να έχει θεσπίσει μια εικονική εταιρεία μέσω της οποίας αγοράζει προμήθειες με διογκωμένη τιμή ή να έχει κρυφό συμφέρον σε πωλήσεις ή μισθώσεις περιουσιακών στοιχείων.

Συμπαιγνία στην υποβολή προσφορών

- Οι εργολήπτες σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή ή περιφέρεια ή τομέα μπορούν να συνωμοτήσουν ώστε να εξουδετερώσουν τον ανταγωνισμό και να αυξήσουν τις τιμές μέσω διαφόρων συστημάτων συμπαιγνίας στην υποβολή προσφορών.

Εσωτερική πληροφόρηση-Μη ισόρροπη προσφορά

- Το αρμόδιο για τις συμβάσεις προσωπικό παρέχει σε έναν ευνοούμενο υποψήφιο χρήσιμες εκ των έσω πληροφορίες οι οποίες δεν είναι διαθέσιμες στους άλλους υποψηφίους, (π.χ. ένα ή περισσότερα είδη που περιλαμβάνονται σε μια αίτηση υποβολής προσφορών δεν θα χρησιμοποιηθούν στη σύμβαση (ορισμένα είδη μπορεί επίσης εσκεμμένα να είναι ασαφή ή διφορούμενα, και ο ευνοούμενος υποψήφιος λαμβάνει οδηγίες για το πώς να απαντήσει)).
- Οι πληροφορίες αυτές επιτρέπουν στην ευνοούμενη επιχείρηση:
- να υποβάλει προσφορά με τιμή χαμηλότερη από εκείνη των άλλων προσφερόντων, προσφέροντας πολύ χαμηλή τιμή για το είδος που δεν θα συμπεριληφθεί στην τελική σύμβαση.
- Η μη ισόρροπη προσφορά είναι ένα από τα αποτελεσματικότερα συστήματα νόθευσης των προσφορών, δεδομένου ότι η χειραγώγηση δεν είναι τόσο εμφανής όσο στα άλλα δημοφιλή συστήματα, όπως οι αδικαιολόγητες αγορές από μία μόνο πηγή.

Νοθευμένες προδιαγραφές

- Οι δημόσιες προκηρύξεις ενδέχεται να περιέχουν προδιαγραφές που να έχουν καταρτιστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται στα προσόντα ενός συγκεκριμένου προσφέροντος ή τις οποίες μπορεί να ικανοποιήσει μόνο ένας προσφέρων (π.χ. τεχνολογία των πληροφοριών (ΤΠ) και τεχνικές συμβάσεις).
- Υπερβολικά περιοριστικές προδιαγραφές χρησιμοποιούνται για να αποκλειστούν άλλοι προσφέροντες που διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα ή για να δικαιολογηθούν αγορές από μία μόνο πηγή και να αποφευχθεί συνολικά ο ανταγωνισμός

Νοθευμένες προδιαγραφές/ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΑΤΗΣ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: η αναθέτουσα αρχή καθορίζει ένα είδος χρησιμοποιώντας συγκεκριμένη εμπορική ονομασία και όχι τη γενική του περιγραφή.

Παραποίηση - «μαγείρεμα» προσφορών/ΔΕΙΚΤΕΣ

- Ύπαρξη καταγγελιών από προσφέροντες.
- πλημμελείς έλεγχοι και ανεπαρκείς διαδικασίες υποβολής προσφορών.
- ενδείξεις αλλαγών στις προσφορές μετά τη λήψη τους
- ακύρωση προσφορών για λάθη.
- ένας υποψήφιος που διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα απορρίπτεται για αμφισβητήσιμους λόγους.
- ο διαγωνισμός για την ανάθεση της σύμβασης δεν επαναλήφθηκε, μολονότι οι προσφορές που ελήφθησαν ήταν λιγότερες από τον ελάχιστο αριθμό προσφορών

Αδικαιολόγητες αναθέσεις σε μια μόνο πηγή/ΔΕΙΚΤΕΣ

- Ελλιπής ή και καθόλου δημοσιότητα διαγωνισμού (προκήρυξη)
- Η πρόσκληση υποβολής προσφορών ταχυδρομήθηκε μόνο σε έναν πάροχο υπηρεσιών.

Αλληλεπικάλυψη Συμβάσεων

- Ένας ανάδοχος που έχει πολλαπλές παρόμοιες συμβάσεις (π.χ. Συμβούλων) με το δημόσιο, μπορεί να χρεώνει το ίδιο κόστος, αμοιβές ή δαπάνες προσωπικού σε πολλές από τις εντολές, με συνέπεια την διπλοπληρωμή του για την ίδια παροχή.

Ψευδή, διογκωμένα ή διπλά τιμολόγια

- Ένας αντισυμβαλλόμενος μπορεί εκ προθέσεως να υποβάλει ψευδή, διογκωμένα ή διπλά τιμολόγια, ενεργώντας είτε μόνος είτε σε συμπαιγνία με το αρμόδιο για τις συμβάσεις προσωπικό, λόγω διαφθοράς.
- ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΑΤΗΣ:
- τα τιμολογηθέντα αγαθά ή υπηρεσίες δεν μπορούν να εντοπιστούν στο λεπτομερή κατάλογο υλικών
- - δεν υπάρχει απόδειξη παραλαβής για τιμολογηθέντα αγαθά ή υπηρεσίες·
- - αμφισβητήσιμη ή ανύπαρκτη εντολή αγοράς για τιμολογηθέντα αγαθά ή υπηρεσίες·
- - από τα αρχεία του αντισυμβαλλομένου δεν προκύπτει ότι εκτελέστηκαν οι εργασίες ή ότι πραγματοποιήθηκαν οι απαιτούμενες δαπάνες·
- - οι τιμολογηθείσες τιμές, τα ποσά, οι περιγραφές ή τα στοιχεία των ειδών υπερβαίνουν τα είδη, τις εντολές αγοράς, τα αρχεία παραλαβής, το λεπτομερή κατάλογο ή τα αρχεία χρήσης της σύμβασης, ή δεν συμφωνούν με αυτά·
- - πολλαπλά τιμολόγια με το ίδιο ποσό, αριθμό τιμολογίου, ημερομηνία κ.λπ·
- - πληρωμές μετρητών·

Υποκατάσταση προϊόντων

- Η υποκατάσταση προϊόντων αναφέρεται στην υποκατάσταση, χωρίς να το γνωρίζει ο αγοραστής, των ειδών που καθορίζονται στη σύμβαση με είδη χαμηλότερης ποιότητας.
- Στη χειρότερη περίπτωση, η υποκατάσταση προϊόντων μπορεί να απειλήσει τη ζωή, π.χ. ατέλειες σε υποδομές ή κτίρια.
- Ιδιαίτερα ελκυστική σε συμβάσεις που προβλέπουν ακριβά υλικά υψηλού επιπέδου τα οποία μπορούν να αντικατασταθούν από πολύ λιγότερο ακριβά προϊόντα με παρόμοια εμφάνιση.
- Η υποκατάσταση συχνά πραγματοποιείται σε συστατικά μέρη που δεν μπορούν να εντοπιστούν εύκολα.
- Ειδικά διαμορφωμένα δείγματα μπορεί επίσης να υποβληθούν για έλεγχο με σκοπό την εξαπάτηση.

- **Εντοπισμός πλαστών
εγγράφων στον τομέα των
διαρθρωτικών ενεργειών**

Κόκκινες σημαίες σχετικά με τη μορφή των εγγράφων

- Έγγραφα τα οποία παρεκκλίνουν από τυποποιημένα και γενικώς αποδεκτά υποδείγματα εντύπων πρέπει να αποτελούν αντικείμενο ελέγχου.
- Τιμολόγια ή επιστολές χωρίς λογότυπο της εταιρείας
- Εκτύπωση τιμολογίων σε μη τυποποιημένο έντυπο
- Ορατές διαφορές στο είδος, το μέγεθος, την ευκρίνεια, το χρώμα κ.ο.κ. της γραμματοσειράς του εγγράφου
- Απαλοιφή ή διαγραφή στοιχείων, εξόφληση ποσών χωρίς υπογραφές εξουσιοδοτημένων προσώπων

Κόκκινες σημαίες σχετικά με τη μορφή των εγγράφων

- Χειρόγραφη συμπλήρωση ποσών χωρίς υπογραφές εξουσιοδοτημένων προσώπων ή
- παρουσία στοιχείων σε εκτυπωμένο έγγραφο που δεν αιτιολογούνται εκ των προτέρων
- Ελλιπής ή πλεονάζων αριθμός γραμμάτων, έλλειψη συνέχειας στις γραμμές του κειμένου
- Μη φυσιολογικά αιχμηρά άκρα στις επίσημες σφραγίδες ή ασυνήθιστο χρώμα που υποδηλώνει τη χρήση εκτύπωσης με υπολογιστή

Κόκκινες σημαίες σχετικά με τη μορφή των εγγράφων

- Πανομοιότυπες υπογραφές προσώπων (ως προς τη μορφή και το μέγεθος) σε διάφορα έγγραφα οι οποίες υποδηλώνουν πιθανή πλαστογράφηση υπό τη μορφή εκτύπωσης με υπολογιστή (σκανάρισμα)
- Διάφορες υπογραφές που έχουν τεθεί ιδιοχείρως με παρόμοιο τρόπο ή από πανομοιότυπο στυλό σε έγγραφα που αφορούν διαφορετικές χρονικές περιόδους

Περιστάσεις

- Η διεύθυνση του αναδόχου είναι η ίδια με τη διεύθυνση υπαλλήλου
- Η διεύθυνση του προμηθευτή ή του δικαιούχου αντιστοιχεί σε διεύθυνση κατοικίας
- Ασυνήθιστος αριθμός πληρωμών προς έναν δικαιούχο ή μία διεύθυνση
- Τιμολόγια και λογαριασμοί που εκδίδονται από φορείς που δεν είναι εγγεγραμμένοι σε μητρώο εμπορικής δραστηριότητας
- Ασυνήθιστες καθυστερήσεις στην προσκόμιση στοιχείων
- Ο δικαιούχος δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα πρωτότυπα έγγραφα όταν του ζητούνται

Μέθοδος Εντοπισμού

Ο συσχετισμός της πλαστογραφίας με τις πραγματικές περιστάσεις, και αποτελεί τον ταχύτερο και λειτουργικότερο τρόπο επίτευξης βέλτιστων αποτελεσμάτων στο πλαίσιο της χρονικά κρίσιμης διαδικασίας εντοπισμού. Είναι σκόπιμο να διενεργούνται κατάλληλοι έλεγχοι ούτως ώστε να απαντώνται ερωτήματα όπως τα ακόλουθα:

- Υφίστανται πράγματι οι εταιρείες που συμμετέχουν σε μια οικονομική συναλλαγή;
- Εξέδωσε πράγματι ο δημόσιος οργανισμός το συγκεκριμένο έγγραφο;
- Ποια είναι η πραγματική ταυτότητα των προσώπων που υποτίθεται ότι έλαβαν μέρος σε μια δραστηριότητα;
- Ποιος είναι ο πραγματικός κάτοχος ενός στοιχείου ενεργητικού;

Ανάλυση Βάσει Κινδύνου

- Ο κίνδυνος πλαστογραφίας ή αλλοίωσης εγγράφων συνδέεται με διάφορα είδη εγγράφων σε διάφορα στάδια υλοποίησης των έργων, όπως:
 - - πιστοποίηση της συμμόρφωσης προς τα κριτήρια συγχρηματοδότησης,
 - - νομικός τίτλος ιδιοκτησίας,
 - - βεβαίωση εκτέλεσης και αποδοχής εργασιών/παροχής υπηρεσιών,
 - - τιμολόγια και δικαιολογητικά έγγραφα επιβεβαίωσης πληρωμών,
 - - κατάλογοι συμμετεχόντων κ.λπ.
- Τεχνικές προδιαγραφές πωλούμενων προϊόντων

Έγγραφα υψηλού κινδύνου για πλαστογράφηση σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα

- Ως προς τη συμμόρφωση προς τα κριτήρια συγχρηματοδότησης, είναι πιθανό ορισμένοι υποψήφιοι να σκεφθούν ενδεχόμενο προσκόμισης πλαστού εγγράφου εάν δεν είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις απαιτήσεις.
- Για τον λόγο αυτό, πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή σε λογότυπα, υπογραφές, ημερομηνίες και σφραγίδες που τίθενται στα έγγραφα.

Έγγραφα υψηλού κινδύνου για πλαστογράφηση σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα (2)

- Βεβαιώσεις φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας – τα συγκεκριμένα είδη**
- Εγγυητικές Επιστολές (καλής συμμετοχής - καλής εκτέλεσης δημόσιων διαγωνισμών) από τράπεζες/ΤΣΜΕΔΕ/ΤΠ&Δ**

Έγγραφα υψηλού κινδύνου για πλαστογράφηση σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα

- **Αποσπάσματα τραπεζικών λογαριασμών (extraits) :** Τυχόν παραποίησησή τους βοηθά να αποδείξει ότι πληροί τις απαιτήσεις σχετικά με τη συγχρηματοδότηση.
- Εντοπισμός μπορεί να αποδειχθεί δύσκολος.
- Εντούτοις, το προσωπικό μπορεί να ελέγξει συνέπεια μεταξύ: 1) ποσού που δηλώνεται στον τραπεζικό λογαριασμό, 2) του δηλωθέντος κύκλου εργασιών και 3) κεφαλαίου της εταιρείας όπως εμφανίζεται στους ισολογισμούς της.

Έγγραφα υψηλού κινδύνου για πλαστογράφηση σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα

- **Ισολογισμοί – Πιθανή πλαστογράφηση βοηθά απόδειξη** οικονομικής και χρηματοπιστωτικής επάρκειας (που δεν υπάρχει)
- Δεν είναι πάντα εύκολο να ελεγχθεί
- Χρήσιμη η αναζήτηση πληροφοριών στο Διαδίκτυο προκειμένου να διασταυρώνονται οι πληροφορίες που παρέχονται.
- Διατίθενται ορισμένες βάσεις δεδομένων ανοικτής πηγής, που περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τον κύκλο εργασιών, το κεφάλαιο και κάποια άλλα βασικά χρηματοοικονομικά στοιχεία εταιρειών.

Τομείς υψηλού Προμήθεια αγαθών

- Οι τυπικές μορφές απάτης στον εν λόγω τομέα συνίσταται σε:
- μη παράδοση ή μερική παράδοση των προϊόντων,
- προμήθεια προϊόντων χαμηλότερης ποιότητας στη συμφωνηθείσα τιμή για
- υψηλότερη ποιότητα,
- προμήθεια μεταχειρισμένων προϊόντων αντί για καινούργια, στην ίδια τιμή.
- Οι εν λόγω τυπικές μορφές απάτης υποστηρίζονται από πλαστά τιμολόγια και, πιθανώς, άλλα έγγραφα.

Τομείς υψηλού κινδύνου-Προμήθεια αγαθών

- Αόριστη περιγραφή των προϊόντων στα τιμολόγια πρέπει να προσελκύει την προσοχή του αρμόδιου υπαλλήλου.

ΕΠΙΤΟΠΙΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Επαλήθευση ύπαρξης προϊόντων, έλεγχος αριθμού σειράς τους (εφόσον διατίθεται), εξέταση απόδειξης προέλευσης των προϊόντων.

- ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΡ.ΣΕΙΡΑΣ ενός είδους: ούτως ώστε να συμφωνεί με τον αριθμό σειράς που εμφανίζεται στο πλαστό έγγραφο, ελέγχοντας, λόγου χάρη, ενδείξεις παραποίησης του αριθμού σειράς που φέρει το εν λόγω είδος.

Επιτόπιοι έλεγχοι

- ▶ Βασικό εργαλείο για τον εντοπισμό πλαστών εγγράφων.
- ▶ Μέσο επαλήθευσης των ακόλουθων στοιχείων:
 - της ύπαρξης του δικαιούχου και, έως ένα βαθμό,
 - της συνέπειας στοιχείων μεταξύ εγγράφων υποβολής προσφοράς ή εκδήλωσης ενδιαφέροντος και της πραγματικής κατάστασης υποψήφιου αναδόχου ή υλοποίησης έργου/προμήθειας/υπηρεσίας
 - κατά πόσον τα αντίγραφα εγγράφων που υποβάλλονται για συγχρηματοδότησης / πληρωμής συνάδουν πλήρως με τα πρωτότυπα έγγραφα του αναδόχου
 - εάν οι πληροφορίες που περιέχονται στο πρωτόκολλο αποδοχής και στο τιμολόγιο ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, δηλαδή εάν τα έργα και οι υπηρεσίες παραδόθηκαν πράγματι, όπως δηλώνεται στα έγγραφα.

Βρίσκοντας την Απάτη-Βήματα «Κλειδιά»

- **Δέσμευση της Διοίκησης (Management) του Δημόσιου Οργανισμού**
- **Αναγνώριση των Σχετικών με τον Οργανισμό και τις λειτουργίες του Μορφών Απάτης (Fraud Schemes)**
- **Εντοπισμός των «περιοχών» (διαδικασίες, υπηρεσίες κλπ) Υψηλού Κινδύνου Απάτης**
- **Εγκαταστήστε Μέτρα Πρόληψης/Εντοπισμού**

Βήματα Προσέκοντος Ελέγχου (Background Checks)

- Έλεγχος Συστατικών Επιστολών/Εμπειρίας (π.χ. σε δημόσια έργα)
- Επιτόπια επίσκεψη σε εκτελεσθέντα έργα/προμήθειες
- Συζήτηση με ανθρώπους που ανήκουν στο χώρο (δραστηριοποίησης εταιρίας) ίδιας εμβέλειας, μεγέθους, σκοπού και πολυπλοκότητας
- Έλεγχος στις Λίστες Αποκλεισμού (ποινών)

- Διερεύνηση σε Δημόσιες Βάσεις Δεδομένων
- Διερεύνηση στο internet μέσω Μηχανών Αναζήτησης
- Έλεγχος Υπεργολάβων
- Αξιολόγηση προσφερόμενων τιμών
- Διασταύρωση εγκυρότητας υποβληθέντων στοιχείων (ασφαλιστικών & φορολογικών ενημεροτήτων, αδειών,

A. Πρόληψη της Απάτης εντός Δημόσιων Οργανισμών

- 1) Ισχυρή πολιτική απάτης και κώδικα συμπεριφοράς·(πολιτική μηδενικής ανοχής από διοίκηση Οργανισμών)
- 2) Διαδικασίες διαχείρισης των κινδύνων απάτης (Fraud Risk Management)
- 3) Ολοκληρωμένο Σχέδιο Ελέγχου Απάτης
- 4) Συνετούς υπαλλήλους και τρίτα μέρη (προμηθευτές, πελάτες), δέουσα επιμέλεια στις συναλλαγές με αυτούς
- 5) Τακτική κατάρτιση για ευαισθητοποίηση προσωπικού κατά της απάτης – γνώση δεικτών απάτης- ιδιαίτερα σε Οργανισμούς με αυξημένη έκθεση σε κίνδυνο Απάτης (Υπουργείο Οικονομικών/Πολεοδομίες/Δήμοι κλπ)
- 6) Τακτικούς συστημικούς ελέγχους προκειμένου να εξασφαλίζονται ακριβή και επικαιροποιημένα δεδομένα για την κατάσταση του Οργανισμού
- 7) Ανακοίνωση σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας ώστε να αποδείξει ότι οι ισχυρισμοί και τα περιστατικά απάτης λαμβάνονται σοβαρά υπόψη και αντιμετωπίζονται κατάλληλα.

Το πάθημα έγινε μάθημα Χρήσιμες συμβουλές....

- Εμπιστεύσου, αλλά επαλήθευσε (έλεγξε)
- Να διέπεις από επαγγελματικό σκεπτικισμό
- Εμπιστοσύνη αντιστρόφως ανάλογη προς τις επαληθεύσεις
- Η Εμπιστοσύνη δεν ισοδυναμεί με Εσωτερικό Έλεγχο ούτε τον υποκαθιστά

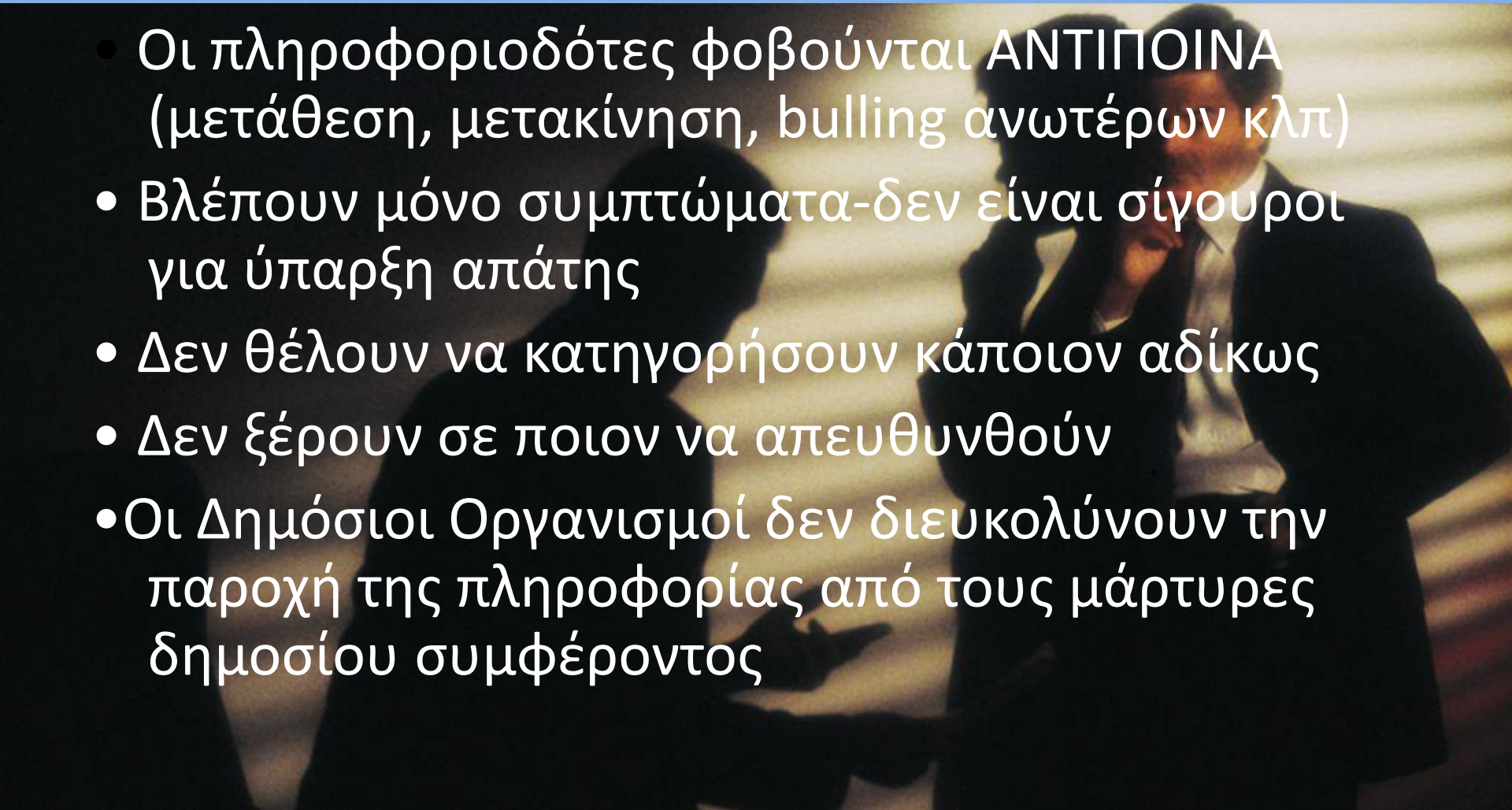
Γρήγορες συμβουλές σε managers

Καθιέρωσε μια γραμμή κλήσης (hotline) για υποβολή καταγγελιών για απάτη

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΩΣ ΜΕΣΟΥ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Για ποιο λόγο οι πληροφοριοδότες δεν «βγαίνουν μπροστά»

- Οι πληροφοριοδότες φοβούνται ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ (μετάθεση, μετακίνηση, bullying ανωτέρων κλπ)
- Βλέπουν μόνο συμπτώματα-δεν είναι σίγουροι για ύπαρξη απάτης
- Δεν θέλουν να κατηγορήσουν κάποιον αδίκως
- Δεν ξέρουν σε ποιον να απευθυνθούν
- Οι Δημόσιοι Οργανισμοί δεν διευκολύνουν την παροχή της πληροφορίας από τους μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος

Ιδιαιτερότητες της ελληνικής περίπτωσης ως προς αναφορά Απάτης

- Στην Ελλάδα σε πολλές περιπτώσεις ο πληροφοριοδότης στιγματίζεται ως «καρφί» και η πράξη «ρουφιανιά», καθώς φέρνει κατοχικές και άλλες αρνητικές αναμνήσεις παρελθόντος
- Μεγάλη διαφορά από χώρες δυτικοευρωπαϊκές
- Σταδιακά και εν μέσω κρίσης αλλάζει η νοοτροπία προς το καλύτερο

Ορολογικές διευκρινίσεις

Whistleblowing - η αποκάλυψη πληροφοριών που σχετίζονται με πράξεις διαφθοράς, παρανομίας, απάτης κι επισφάλειας που διαπράττονται σε ή από οργανισμούς του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα - θέτοντας σε κίνδυνο ή απειλώντας το δημόσιο συμφέρον - σε άτομα ή οντότητες που θεωρείται ότι μπορούν να δράσουν αποτελεσματικά

Προστατευόμενα άτομα και αποκαλύψεις - όλοι οι εργαζόμενοι και οι υπάλληλοι (δημόσιο και ιδιωτικό τομέα) χρειάζονται:

- προσβάσιμους και αξιόπιστους διαύλους καταγγελίας της παρανομίας
- ισχυρή προστασία από κάθε είδος αντεκδίκησης και
- μηχανισμούς εισδοχής καταγγελιών

Ελληνική Νομοθεσία (1)

«Μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος»

•Όποιος συμβάλλει ουσιωδώς με τις πληροφορίες που παρέχει στις αρχές, χωρίς να είναι ο ίδιος εμπλεκόμενος και χωρίς να αποβλέπει σε ίδιον όφελος, στην αποκάλυψη και δίωξη υποθέσεων που αφορούν δωροδοκία ή δωροληψία πολιτικών αξιωματούχων(άρθρα 159, 159Α Π.Κ.),

Ελληνική Νομοθεσία (2)

- δωροδοκία ή δωροληψία υπαλλήλου(άρθρα 235, 236 Π.Κ.), δωροληψία και δωροδοκία δικαστικών λειτουργών(άρθρο 237 Π.Κ.) και εμπορίας επιρροής –μεσαζόντων(άρθρο 237 Α) μπορεί να χαρακτηριστεί «μάρτυρας δημοσίου συμφέροντος».

- **Πως γίνεται ο χαρακτηρισμός:**
- με πράξη του κατά τόπον αρμόδιου Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών ή του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς, μετά από έγκριση του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου που εποπτεύει και συντονίζει το έργο των Εισαγγελέων Εγκλημάτων Διαφθοράς

- Οι «μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος»
μπορούν: να προστατευθούν από την
εναντίον τους ποινική δίωξη από μήνυση ή
έγκληση για τα αδικήματα της
- ψευδορκίας, της ψευδούς καταμήνυσης, της
συκοφαντικής δυσφήμισης, της παραβίασης
υπηρεσιακού απορρήτου ή των προσωπικών
δεδομένων,

- **Μέσα προστασίας μαρτύρων (1):**
- Η φύλαξη με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό της αστυνομίας,
- **η κατάθεση με χρήση ηλεκτρονικών μέσων** ηχητικής και οπτικής ή μόνο ηχητικής μετάδοσής της,
- **η μη αναγραφή** στην έκθεση εξέτασης του ονόματος, του τόπου γέννησης, κατοικίας και εργασίας, του επαγγέλματος και της ηλικίας,

Μέσα προστασίας μαρτύρων (2)

- η μεταβολή των στοιχείων ταυτότητας,
- Η μετεγκατάσταση σε άλλες χώρες

- Κλήση στη δίκη με το όνομα που αναφέρεται στην έκθεση εξέτασή τους, ενώ η αποκάλυψη των στοιχείων τους επιτρέπεται μόνο με αιτιολογημένη απόφαση του δικαστηρίου.

Πρόσθετη προστασία δημοσίων υπαλλήλων που καταγγέλλουν φαινόμενα διαφθοράς

- Οι δημόσιοι υπάλληλοι που έχουν χαρακτηρισθεί «μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος», σύμφωνα με το νέο άρθρο 26 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.:
- δεν παραλείπονται στη διαδικασία προαγωγής
- δεν υπόκεινται σε οποιαδήποτε πειθαρχική διαδικασία ή τιμωρία

- **δεν απολύονται**
- **δεν υφίστανται καθ' οιονδήποτε τρόπο άλλη δυσμενή διακριτική μεταχείριση αμέσως ή εμμέσως και ιδίως σε θέματα υπηρεσιακής εξέλιξης, μετακίνησης ή τοποθέτησης, κατά τη διάρκεια του αναγκαίου για τη δικαστική διερεύνηση της υπόθεσης, χρόνου.**

- Οι δημόσιοι υπάλληλοι που δεν έχουν μεν χαρακτηρισθεί «μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος», αλλά έχουν συμβάλλει ουσιωδώς στην αποκάλυψη και δίωξη των παραπάνω αδικημάτων διαφθοράς (δωροδοκία–δωροληψία πολιτικών αξιωματούχων, υπαλλήλων, δικαστικών λειτουργών, εμπορίας επιρροής–μεσαζόντων):

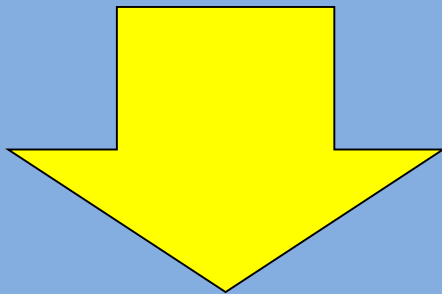
- όταν έχει ασκηθεί εις βάρος τους πειθαρχική δίωξη, το πειθαρχικό όργανο οφείλει να αποδείξει ότι η δίωξη που άσκησε δεν οφείλεται στην προαναφερθείσα ουσιώδη συμβολή του υπαλλήλου (αντιστροφή βάρους απόδειξης) και,

- **Δράση 28 του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου κατά της Διαφθοράς:**

Βελτίωση της νομοθεσίας που αφορά την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος, ακολουθώντας τις συστάσεις των διεθνών οργανισμών και διεθνών προτύπων.

Σύστημα Υποδοχής και Διαχείρισης Καταγγελιών / Αναφορών περί διαφθοράς σε Εθνικό Επίπεδο

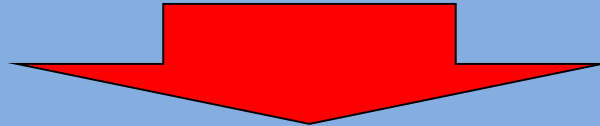
- **Παθогένειες του υφιστάμενου Συστήματος:**
- Κατακερματισμένος
- Αποσπασματικός

ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΣΥΝΑΡΜΟΔΙΩΝ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΩΚΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Παθογένειες του υφιστάμενου Συστήματος (2)

- δεν υφίσταται ενιαίος φορέας υποδοχής των καταγγελιών περί διαφθοράς,

- δεν πραγματοποιείται ενιαία αξιολόγηση από Επιτροπή Αξιολόγησης Καταγγελιών

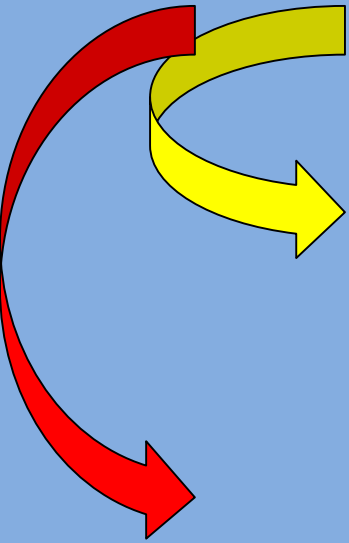

«ΞΕΣΚΑΡΤΑΡΙΣΜΑ»

ΔΙΟΧΕΤΕΥΣΗ ΣΕ
ΠΛΕΟΝ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΓΙΑ
ΕΡΕΥΝΑ – ΕΛΕΓΧΟ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Παθογένειες του υφιστάμενου Συστήματος (3)

- Έλλειψη Συντονισμού

ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΑΝΕΛΕΓΚΤΗ Η
ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ, ΛΟΓΩ ΠΟΛΛΩΝ
«ΣΥΝΑΡΜΟΔΙΩΝ»

ΑΛΛΗΛΟΕΠΙΚΑΛΥΨΕΙΣ - ΠΟΛΛΑΠΛΟΣ
ΕΛΕΓΧΟΣ ΙΔΙΑΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ ΑΠΟ
ΠΛΕΙΟΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Κατασπατάληση πόρων, αναποτελεσματικότητα
και αντιαποδοτικότητα

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ Γ.Ε.Δ.Δ . ΚΑΙ ΤΟΥ Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.

- Τηλεφωνικώς (ΜΟΝΟ ΣΤΟΝ ΓΕΔΔ συντάσσεται Έκθεση λήψης τηλ.καταγγελίας από Ειδ.επιθεωρητή), δι' αλληλογραφίας, αυτοπρόσωπη παρουσία,
διά ηλεκτρονικής αλλ/φίας (Ιστοσελίδα ΓΕΔΔ)
- **ΑΝΩΝΥΜΕΣ=ΕΠΩΝΥΜΕΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ** (όμως οι ανώνυμες δεν δικαιούνται ενημέρωσης για πορεία υπόθεσης)
- (άρθρο 4 παρ.8 του ΠΔ 77/2005 «κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει να μην ανακοινωθεί το όνομά του και τα άλλα προσωπικά στοιχεία του στην δημόσια υπηρεσία στην οποία αναφέρεται η καταγγελία. Αν δεν είναι δυνατή η διερεύνηση της υπόθεσης χωρίς την ανακοίνωση του ονόματός του, ο ενδιαφερόμενος ειδοποιείται σχετικά»

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ-Γ.Ε.Δ.Δ.

Γενικός Επιθεωρητής Δη... X +

https://www.gedd.gr/index.php?action=report Search

Αρχική Σελίδα Αναφορά - Καταγγελία Αποστολή & Οργάνωση [ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΑΡΧΕΙΟΥ]

Υποβολή Καταγγελίας

Στοιχεία επικοινωνίας

Όνομα :

Τηλέφωνο :

Email :

Αριθμός προηγούμενης σχετικής καταγγελίας :

Ταχυδρομική διεύθυνση:

Δημόσιος φορέας που αφορά η αναφορά - καταγγελία

Ονομασία :

Διεύθυνση :

Περιεχόμενο αναφοράς - καταγγελίας

Επικαιρότητα

- ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
- ΔΡΑΣΕΙΣ
- ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ
- ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ
- ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ
- ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
- Γ.Ε.Δ.Δ.

Ετήσιες Εκθέσεις

- ΕΚΘΕΣΕΙΣ
- ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

Προηγούμενες Καταχωρήσεις

Επικοινωνία

ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ EMAIL ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΟ

Γενικός Επιθεωρητής
Δημόσιας Διοίκησης

Λ. Κηφισίας 1-3 & Λ. Αλεξάνδρας
Τ.Κ. 11523, στο 2ο όροφο.

τηλ. : 210 6470370
fax1 : 210 6470375
fax2 : 210 6423824

info@gedd.gr

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.

Γενικός Επιθεωρητής Δη... | Διεύθυνση Εσωτερικών Υ... | Πώς βαθμολογεί το ΣΔΟΕ... | http://rs.seedd...Contatsadd.asp

ms.seedd.gr/PortalCont/Inet/z001ProtalContatsadd.asp

Διεύθυνση Επικοινωνίας

Αναφορές / Καταγγελίες

Σώμα Επιθεωρητών -Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης

Α. Συγγρού 60 - Τ.Κ.: 11742
τηλ.: 213 215 8800 fax: 213 215 8809
email: seedd@seedd.gr
(Ώρες υποδοχής κοινού: 12:00 - 14:20 μ.μ)

Για επικοινωνία με το προσωπικό του Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. πιέστε το πιο κάτω κουμπί.

Προσωπικό Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.

Επώνυμο *	<input type="text"/>
Όνομα *	<input type="text"/>
Ταχυδρομική Διεύθυνση	<input type="text"/>
Τηλέφωνο(α) Επικοινωνίας	<input type="text"/>
Διεύθυνση Ηλ. Ταχυδρομείου (E-mail)	<input type="text"/>
Θέμα	<div>Επιλέξτε</div> <div>Επιλέξτε</div>
Κατηγορία Φορέα	<div>Επιλέξτε</div> <div>Αδιαφανείς Διαδικασίες</div> <div>Αναποτελεσματικότητα</div> <div>Διασπορά</div> <div>Κακοδιοίκηση</div> <div>Χαμηλή Παραγωγικότητα</div>
Κείμενο Καταγγελίας	<div></div>

Καταχώρηση

Μηδενισμός

Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. / Γραφείο Πληροφορικής

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Σ.Δ.Ο.Ε.

- Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Παραπόνων Πολιτών, (άρθ. 108 του Π.Δ. 111/2014 *“Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών”*)
- Αποστολή : συγκέντρωση και την επεξεργασία καταγγελιών, παραπόνων, υποδείξεων, προτάσεων, καθώς και αιτημάτων και **προώθηση αυτών στην αρμόδια επιτροπή για την αξιολόγησή τους.**
- Η διαχείριση και προώθηση των σχετικών καταγγελιών, παραπόνων, υποδείξεων, προτάσεων και αιτημάτων, αφού αξιολογηθούν, **στις αρμόδιες Υπηρεσίες για εξέταση και για περαιτέρω ενέργειες.**

ΣΔΟΕ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΒΑΣΕΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

- **Χωρίς ενδιαφέρον, με βαθμό ενδιαφέροντος 0 (αρχείο)**
- **Απλή μικρού ενδιαφέροντος, με βαθμό ενδιαφέροντος 1 Ω(προσωρινό αρχείο)**
- **Ενδιαφέρουσα-σημαντική, με βαθμό ενδιαφέροντος 2.** πληροφορία εντάσσεται για περαιτέρω διερεύνηση στο πλαίσιο του προγραμματισμού δράσης της αρμόδιας επιχειρησιακής Διεύθυνσης της Ε.Γ. Σ.Δ.Ο.Ε
- **Πολύ ενδιαφέρουσα-εξόχως σημαντική, με βαθμό ενδιαφέροντος 3. (** άμεση και κατά προτεραιότητα έκδοση εντολής ελέγχου)
- **.Ειδικού χειρισμού, με βαθμό ενδιαφέροντος 4.** Στην περίπτωση αυτή, η πληροφορία προωθείται για άμεσες ενέργειες, οι οποίες καθορίζονται αφού οι προτάσεις της Επιτροπής τεθούν άμεσα υπόψη του Ειδικού Γραμματέα Σ.Δ.Ο.Ε.

ΣΔΟΕ: ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

- Αντίγραφα του πρακτικού συνεδρίασης της Επιτροπής και των καταγγελιών, μετά το τέλος κάθε συνεδρίασης, διαβιβάζονται στο Γραφείο Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος προς ενημέρωση, βάσει άρθ. 2 παρ.4 του Ν.3943/2011
- Καταγγελίες που περιέρχονται στην Κεντρική Υπηρεσία ή στις επιχειρησιακές Δ/νσης της Ε.Γ. Σ.Δ.Ο.Ε. και αφορούν σε υπαλλήλους της Ε.Γ. Σ.Δ.Ο.Ε., διαβιβάζονται άμεσα και χωρίς αξιολόγηση, στο Γραφείο Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος, μέσω του Γραφείου Ειδικού Γραμματέα Σ.Δ.Ο.Ε.

Νομιμότητα χορήγησης στους καταγγελλόμενους αντιγράφων των σε βάρος τους καταγγελιών για τις δικές τους ενέργειες

- **Το πρόβλημα:**
- Ο καταγγελλόμενος δεν αρκείται συνήθως να πληροφορηθεί μόνο το κείμενο της καταγγελίας, αλλά ζητεί και τα στοιχεία του καταγγέλλοντος, προκειμένου να ασκήσει εναντίον του νόμιμες αξιώσεις (π.χ. μήνυση για συκοφαντική δυσφήμιση ή/και ψευδή καταμήνυση, αγωγή για ηθική βλάβη κλπ.).
- Η περιπλοκότητα του ζητήματος συνίσταται στο ότι ο καταγγελλόμενος ουσιαστικά είναι το υποκείμενο των δεδομένων, δεδομένου ότι το περιεχόμενο της καταγγελίας αναφέρεται κατεξοχήν σε αυτόν.

Αριθμ.73/2010 Απόφαση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

- *(Άρθρο 12 παρ. 2 στοιχ. α' του Ν. 2472/1997)*
- *Ο κατεγγελλόμενος δικαίωμα πρόσβασης στο κείμενο της καταγγελίας, καθώς και σε πληροφορίες σχετικές με την προέλευση (πηγή) των δεδομένων αυτών (προέλευση είναι ιδίως το όνομα και η διεύθυνση του καταγγέλλοντος).*

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΟΥ

- 1) Όταν η εξέταση της καταγγελίας γίνεται για λόγους **εθνικής ασφάλειας** ή για τη **διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων**.
- 2) Όταν η έγγραφη καταγγελία αφορά την υπό στενή έννοια ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του καταγγέλλοντος ή άλλου τρίτου προσώπου ή όταν με τη γνωστοποίηση της έγγραφης καταγγελίας παραβλάπτεται απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις (υποχρεωτικοί περιορισμοί του δικαιώματος πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα), καθώς και αν η καταγγελία περιέχεται σε συζητήσεις του **Υπουργικού Συμβουλίου** ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης του καταγγελλόμενου είναι **δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα της υπόθεσης** (δυνητικοί περιορισμοί του δικαιώματος πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα).

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΟΥ (2)

- 3) Όταν ειδικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, που ρυθμίζουν την έρευνα και διεκπεραίωση συγκεκριμένων καταγγελιών από την οικεία δημόσια υπηρεσία, επιβάλλουν ή επιτρέπουν, ενδεχομένως, απόλυτη ή μερική τήρηση μυστικότητας (π.χ. οι προβλέψεις του Γ.Ε.Δ.Δ ή του Συνηγόρου του Πολίτη).
- 4) Όταν με τη γνωστοποίηση των στοιχείων του καταγγέλλοντος **απειλείται το υπέρτατο έννομο αγαθό της ζωής του.**

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!